

Súd: Okresný súd Poprad
Spisová značka: 27P/23/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8723210318
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Heldáková
ECLI: ECLI:SK:OSPP:2023:8723210318.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Poprad sudkyňou JUDr. Monikou Heldákovou v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. X.XX.XXXX, trvale bytom C. A. XX/XX, D. E., t.č. Centrum pre deti a rodiny Spišská Belá, zastúpeného procesným opatrovníkom obcou Veľká Lomnica, dieťa rodičov - matky: F. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. A. XX/XX, D. E. a otca: neuvedený, o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Kežmarok na nariadenie výchovného opatrenia, takto

rozhodol:

I. Súd n a r i a d ť u j e maloletému A. B., nar. XX.XX.XXXX výchovné opatrenie, a to pobyt v Centre pre deti a rodiny Spišská Belá, so sídlom Továrenská 19/5, Spišská Belá na účely zabezpečenia odbornej pomoci maloletému dieťaťu a zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa, a to najdlhšie na dobu šiestich mesiacov.

II. Matka F. B., nar. XX.XX.XXXX, j e p o v i n n á prispievať na výživu maloletého A. B., nar. XX.XX.XXXX sumou 30% zo sumy životného minima na nezaopatrované nepĺnoleté dieťa, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred na účet Centra pre deti a rodiny Spišská Belá, počnúc právoplatnosťou tohto rozhodnutia.

III. Z r u š u j e neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Kežmarok, číslo konania 12PPOm/4/2023 – 15 zo dňa 24.05.2023.

IV. Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov konania.

o d ō v o d n e n i e :

1. Úrad práce, soc. vecí a rodiny Kežmarok návrhom z 14.7.2023 navrhol nariadenie výchovného opatrenia maloletému v zmysle § 37 a nasl. zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

2. Navrhovateľ podaný návrh odôvodnil tým, že maloletý je uznesením okresného súdu Kežmarok číslo konania 5P/14/2020 - 44 zo dňa 07.08.2020 zverený do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky G. H.. Maloletý má 3 súrodencov, ktorí sú umiestnení v náhradnej osobnej starostlivosti u príbuzných. V rodnom liste maloletého otec nie je uvedený. Matka v súčasnej dobe momentálne nemá vlastný domov, vedie túlavý život, prespáva v domácnosti svojich rodičov, prípadne v domácnosti svojich priateľov. Otec ostatných maloletých detí matky s matkou žil v spoločnej domácnosti v dome starej matky, ale matka už viackrát z domácnosti utiekla, deti nechala samé bez dozoru, často požívala alkoholické nápoje, predala všetko oblečenie pre deti. Matka ani pri jednom z detí nenavštevovala pravidelne gynekologickú poradňu. Všetky 4 deti porodila sama v miestnej rómskej osade. Maloletý žije so starou matkou a svojím maloletým bratom I. v murovanom dome, ktorý pozostáva z 2 miestností a kuchyne, ktoré sú zariadené štandardným nábytkom. Domácnosť je vykurovaná pieckou na tuhé palivo, je bez vody a sociálneho zariadenia, elektrina je zavedená. Hygiena domácnosti je na primeranej hygienickej úrovni. Príjmom

rodiny je prídavok na dieťa a opakovaný príspevok dieťaťu zverenému v náhradnej osobnej starostlivosti. Stará matka doposiaľ maloletým deťom zabezpečovala všestrannú starostlivosť. Nakoľko stará matka toho času nezvládala starostlivosť o maloleté deti, ktoré ju nerešpektujú, boli maloleté deti umiestnené v centre pre deti a rodiny Spišská Belá na dobrovoľný pobyt. Matka maloletých detí nedokáže zabezpečiť ani základné potreby pre deti a nie je schopná vytvoriť aspoň minimálne podmienky pre prevzatie čo len jedného dieťaťa do jej starostlivosti. Otec maloletého má družku a vlastnú rodinu. Keďže v centre pre deti a rodiny v Spišskej Belej došlo k nevhodnému veku, neprimeranému sexuálnemu správaniu maloletého I., keď maloletý I. bol údajne prichytený, ako dáva svoj pohlavný orgán do úst svojmu mladšiemu bratovi A.. Táto udalosť bola riadne oznámená na Obvodnom oddelení Spišská Belá, skutok je toho času v štádiu vyšetrovania. Od začiatku nástupu maloletého dieťaťa na dobrovoľný pobyt sa u dieťaťa prejavujú neprimerané prejavy náklonnosti voči svojmu bratovi A. a voči iným deťom v centre, rovnako aj prejavy nevhodného a veku neprimeraného sexuálneho správania maloletého I.. Navrhovateľ ma za to, že maloleté dieťa je vysoko ohrozené zo strany svojej biologickej matky, ktorá sa zdržiava v náhradnom rodinnom prostredí dieťaťa. Sociálnym rizikom je taktiež laxný prístup starej matky k súčasnej situácii. Jej intelekt nedáva záruku, že stará matka bude toho času bezpečnou vzťahovou osobou pre maloleté dieťa a taktiež, že dokáže zabezpečiť bezpečné prostredie pre maloleté dieťa. Z uvedených dôvodov navrhovateľ žiada, aby súd nariadil neodkladné opatrenie a maloletého zveril do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Spišská Belá.

3. Uznesením Okresného súdu Poprad č. k. 27P/23/2023 - 10 z 28.7.2023 bol maloletému ustanovený procesný opatrovník obec Veľká Lomnica na zastupovanie v tomto konaní.

4. Uznesením Okresného súdu Poprad č. k. 12PPOm/4/2023-15 z 24.5.2023, právoplatné dňa 11.7.2023, vykonateľné 24.5.2023, bolo nariadené neodkladné opatrenie, a to dočasné zverenie maloletého do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Spišská Belá, a to najdlhšie na šesť mesiacov od vykonateľnosti rozhodnutia.

5. Súd vo veci nariadil pojednávanie na deň 22.11.2023, ktorého sa zúčastnil navrhovateľ, stará matka maloletého, procesný opatrovník a zástupca CDR Spišská Belá. Nedostavila sa matka maloletého, u ktorej mal súd doručenie predvolania na pojednávanie riadne a včas vykázané a ktorá svoju neúčast neospravedlnila, ani nepožiadala o odročenie pojednávania.

6. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľa, výsluchom starej matky maloletého dieťaťa, výsluchom procesného opatrovníka, zástupcu Centra pre deti a rodiny Spišská Belá a oboznámením sa s obsahom spisu, a to návrhom, správou o maloletou dieťaťi, správou obce V. Lomnica, lustráciami, správou Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Kežmarok, správou Sociálnej poisťovne.

7. Navrhovateľ vo svojej výpovedi na pojednávaní zotrval na podanom návrhu, a to aby bolo maloletému nariadené výchovné opatrenie pobytovou formou za účelom zabezpečenia odbornej pomoci maloletému a zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov dieťaťa po dobu 6 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

8. Stará matka maloletého, ako osoba, do náhradnej osobnej starostlivosti ktorej bol maloletý zverený na pojednávanie uviedla, že súhlasí s návrhom.

9. CDR Spišská Belá na pojednávaní uviedol, že súhlasí s návrhom.

10. Zo záverov správy o maloletom dieťaťi vypracovanou CDR Spišská Belá z 7.8.2023 vyplýva, že maloletý bol umiestnený v profesionálnej rodine, kde prospieva, na svoj vek je dosť pozadu, nemá vybudované hygienické návyky, je plienkovaný, na potrebu upozorní len občas, učí sa samostatnosti v hygiene. Rozprával len niekoľko slov po rómsky, v súčasnosti sa mu slovná zásoba rozširuje. Chutí mu jesť, zlepšilo sa stolovanie, poďakuje, cez deň spí aj 2 hodiny, v noci prespí celú noc. Pri zaspávaní si nezrozumiteľne rozprával, v začiatkoch plul, fackoval sa po tváričke, odnaučil sa to. Je to živé, hravé, aktívne dieťa, má rád pohyb, podelí sa o hračku. Zdravotný stav je dobrý, psychomotorický vývoj je nerovnomerný, v oblasti reči a sociálneho správania je výrazné zaostávanie, a to o 24 mesiacov. Je u neho potreba dosycovania emočnej väzby, nakoľko pochádza z málo podnetného prostredia, prežíva traumu z odlúčenia. Maloletého kontaktuje len jeho stará matka.

11. Obec ako opatrovník maloletého vo svojom vyjadrení z 18.8.2023 vyjadril súhlas s návrhom, má za to, že navrhované výchovné opatrenie bude pre maloletého prospešné, nakoľko maloletý je vysoko ohrozený zo strany svojej biologickej mamy a ani stará matka mu nedokáže zabezpečiť bezpečné prostredie a zdravý vývoj.

12. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny z 27.10.2023 vyplýva, že matka maloletého t.č. nie je v evidencii uchádzačov o zamestnanie, nie je jej poskytovaná pomoc v hmotnej núdzi ani žiadna sociálna dávka alebo príspevok.

13. Zo správy Sociálnej poisťovne z 31.10.2023 vyplýva, že matka maloletého t.č. nie je poberateľkou dávok dôchodkového poistenia, dávok garančného poistenia, dávok nemocenského poistenia, dávok v nezamestnanosti ani dávok úrazového poistenia.

14. V zmysle § 44 zákona č. 36/2005 Z. z. Zákona o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej Zákon o rodine), v prípade, ak rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, rozhodne súd o náhradnej starostlivosti. Jednou z foriem náhradnej starostlivosti je ústavná starostlivosť.

15. Podľa § 37 ods. 3 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak výchovné opatrenia uvedené v odseku 2 nevedli k náprave, súd dočasne odníme maloleté dieťa z osobnej starostlivosti rodičov aj proti ich vôli, osôb, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti podľa § 45 alebo § 48, budúcich osvojiteľov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa § 103, osvojiteľov alebo poručníka, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, a nariadi maloletému b) zabezpečenia odbornej pomoci maloletému dieťaťu alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa pobyt v zariadení najdlhšie na šesť mesiacov.

16. Podľa § 32 ods. 2 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ak je to v záujme dieťaťa, môže orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podať súdu návrh na zmenu zariadenia na výkon rozhodnutia súdu. V návrhu podľa prvej vety uvedie zariadenie na výkon rozhodnutia súdu, do ktorého navrhuje dieťa umiestniť, so zohľadnením súrodeneckých väzieb a rodinných väzieb dieťaťa, aby zmena nebránila úprave rodinných pomerov dieťaťa a zachovaniu rodinných väzieb a súrodeneckých väzieb.

17. Podľa § 54 ods. 5 Zákona o rodine, súd v rozhodnutí, ktorým nariaduje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti a označení zariadenia súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, súrodencom a iným blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov.

18. Z návrhu a obsahu spisového materiálu je zrejmé, že maloletý pochádza z tzv. rizikového prostredia. Jeho matka žije túlavým spôsobom života, nemá t.č. zabezpečené bývanie, otec maloletého nie je uvedený, dlhodobo mu zo strany matky nebola zabezpečená riadna starostlivosť. Maloletý bol umiestnený do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky a následne umiestnený do ústavného zariadenia za účelom poskytnutia riadnej starostlivosti maloletému dieťaťu.

19. U maloletého neboli vybudované základné hygienické návyky, žil v málo podnetnom prostredí, ktoré neprospievalo jeho zdravému vývinu. Už v priebehu krátkeho času pobytu v ústavnom zariadení, resp. neskôr v tzv. profesionálnej rodine je možné pozorovať výrazné zlepšenie správania sa maloletého a jeho posun v rámci vývoja, kde sa učí základným potrebám i správaniu sa, jemu zabezpečovaná zdravá a rozmanitá strava, je mu zabezpečovaná riadna zdravotná starostlivosť. Kontakt so svojou biologickou rodinou má len so starou matkou. Matka sa o dieťa nezaujíma, nekontaktuje sa s ním, nenavštívila ho.

20. Súd má za to, že návrh navrhovateľa bol podaný dôvodne, a preto mu vyhovel a nariadil nad maloletým výchovné opatrenie, a to pobyt v zariadení na zabezpečenie odbornej pomoci maloletému dieťaťu alebo zabezpečenie úpravy rodinných a sociálnych pomerov mal. dieťaťa, a to najdlhšie na dobu 6 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku, ktoré sa bude realizovať v Centre pre deti a rodiny v Spišská Belá. Nakoľko rodina maloletého nedokáže t.č. zabezpečiť riadnu starostlivosť o maloletého a vytvárať mu zdravé prostredie pre zabezpečenie jeho vývinu, má sa za to, že

najvhodnejším opatrením v záujem maloletého dieťaťa je nariadenie výchovného opatrenia podľa vyššie uvedených zákonných ustanovení.

21. Podľa § 62 ods. 1 a ods. 2 Zákona o rodine, je plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

22. Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

23. Podľa § 81 ods. 2 Zákona o rodine, súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného zariadeniu, má toto zariadenie právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa, vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet maloletého dieťaťa.

24. V konaní bolo preukázané že matka maloletého je t.č. bez akéhokoľvek príjmu, nie je zamestnaná, nie je evidovaná ako uchádzač o zamestnanie, nie sú jej vyplácané žiadne dávky ani príspevky.

25. Pri plnení si vyživovacej povinnosti rodičov k dieťaťu sa vychádza z individuálnych schopností, možností a majetkových pomerov každého z rodičov. Zákon o rodine avšak ustanovuje všeobecné východiskové pravidlo, že v prípade vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je každý rodič povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu, a to vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 601/2003 Z. z. o životnom minime v spojení s opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky o úprave súm životného minima, ktorým sa každoročne upravujú sumy životného minima. Súdom určené výživné nemôže byť nižšie ako je zákonom deklarovaných 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa. Každý rodič je povinný platiť výživné v takto určenej minimálnej výške, a to aj v prípade, že rodič je bez akéhokoľvek príjmu či zamestnania.

26. Pri určovaní rozsahu vyživovacej povinnosti matky (otec u maloletého nie je uvedený), ktorých vyživovacia povinnosť nariadením výchovného opatrenia pobytového charakteru nezanikla, súd po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že zohľadňujúc aktuálne schopnosti a možnosti matky, je matka povinná prispievať na výživu maloletého v tzv. minimálnej zákonnej výške, t. j. vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Z vyššie uvedených dôvodov súd zaviazal matku maloletého povinnosťou prispievať na výživu maloletého v minimálnej výške, vždy do 15. dňa v mesiaci na účet Centra pre deti a rodiny Spišská Belá, a to odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku, nakoľko výživné musí platiť každý rodič, bez ohľadu na jeho príjmy a majetkové pomery.

27. Nakoľko odpadli dôvody, pre ktoré bolo nariadené neodkladné opatrenie tunajšieho súdu č.k.: 12PPOm/4/2023-15 z 24.5.2023, súd rozhodol o zrušení tohto neodkladného opatrenia výrokom III. tohto rozsudku.

28. Podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej CMP), žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

29. Podľa § 57 CMP, o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

30. Podľa § 58 ods. 1 CMP, nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

31. O trovách konania súd rozhodol s poukazom na vyššie citované zákonné ustanovenia tak, že žiadnemu z účastníkov konania nepriznal nárok na náhradu trov konania, nakoľko si náhradu trov konania účastníci neuplatnili.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu, a ak ide o výkon rozhodnutia vo veciach starostlivosti o maloleté deti, mimo peňažnej povinnosti, výkon rozhodnutia o návrat maloletého do cudziny podaním návrhu na výkon rozhodnutia podľa Civilného mimosporového poriadku.